

### **THE WEALTH OF ENTREPRENEURIAL ACTION TIME**

When titled the book "The past happens in the past and it becomes the future", I only considered one perspective, that of a quiet and efficient continuity, the state of these formulations was determined by the search for a simple and fundamental wealth in which my boys broke away from the connection of the three states.

In another stage I sensed the states of wealth applied to its components, considering that the past, present and future richness aims essentially, sophisticatedly, intelligently and mobilizing at the "eternity, materiality and spirituality" (1).

Seeking, in this context, the value of time within entrepreneurial constructions and sustainable development, considering it as support for progress, there are considerations on the reversibility, irreversibility and its periodicity in the effects that it generates through the ideas, wealth and culture developed, which are guides for the increasingly globalized and complex processes and at the level of knowledge required for training and formatting the necessary material and immaterial forces. Indifference developed over time builds the time differences relative to the spaces and communities. I wonder if universities can remain indifferent to this deployment which can bring for the future either development or stagnation, backwardness and anachronism. The answer is obvious, it must be charged with the deployment of programmatic instruments for guiding their efficiency at the level of the constructions which are about to be made.

Now that at the European level we are seeking answers to questions related to developments sought in the competitiveness of productive activities, the European institutions look for solutions on several levels, which reinforces the revival of the spirit of enterprise, with its already expressed motivations. Among other things, they are determined by how entrepreneurship is being built at universities. Based on the specifics of Cluj, as the largest university center and the starting point of many successful construction of businesses and of some which, by their failure, dramatic as social effects generated in a new economic environment, have re-launched in Romania in the last twenty years on the principles of market economy, I consider it necessary to institutionalize a program of education and of entrepreneurship in universities.

### **BOGĂȚIA TIMPULUI DE ACȚIUNE ANTREPRENORIALĂ**

Când am intitulat cartea „Trecutul se petrece în trecut și devine viitor”, nu am avut în vedere decât o singură perspectivă, aceea a unei continuități liniștite și eficiente, starea acestei formulări fiind determinată de căutările normalității unei bogății simple și fundamentale în care băieții mei s-au desprins de legătura celor trei stări.

Într-o altă etapă, am intuit stările bogăției aplicate pe componentele acesteia, considerând că bogăția trecută, cea prezentă și cea viitoare vizează esențial, sofisticat, mobilizator și inteligent „eternitatea, materialitatea și spiritualitatea” (1).

Căutând, în acest context, valoarea timpului la nivelul construcțiilor antreprenoriale și ale dezvoltării durabile, considerându-l ca suport al progresului, există aprecieri asupra reversibilității, ireversibilității și periodicității acestuia în efectele pe care le generează prin ideile, bogățiile și culturile dezvoltate, acestea fiind călăuze ale proceselor tot mai globalizate și mai complexe la nivelul cunoașterii necesare pentru antrenarea și formatarea forțelor materiale și imateriale necesare. Indiferența desfășurată în timp construiește diferențele timpului raportate la nivelul spațiilor și comunităților. Mă întreb dacă universitățile pot să rămână nepăsătoare în această desfășurare care poate aduce pentru viitor dezvoltare, stagnare sau anacronismul rămănerii în urmă. Răspunsul este evident, el trebuind să fie încărcat cu desfășurarea instrumentelor programatice pentru orientarea eficienței acestora la nivelul construcțiilor care vor fi făcute.

Acum, când la nivel european se caută răspunsuri la întrebările legate de dezvoltările dorite la nivelul competitivității activităților productive, instituțiile europene încearcă soluții pe mai multe paliere, în care se consolidează poziția de relansare a spiritului de a întreprinde, cu motivațiile deja exprimate. Printre altele, acestea sunt determinate de modul în care se construiește antreprenoriatul la nivelul universităților. Pornind de la specificul Clujului, ca mare centru universitar și locul de pornire a numeroase construcții antreprenoriale de succes sau unele, prin insuccesul lor, dramatice la nivelul efectelor generate la nivel social într-un nou mediu economic, relansat la nivelul României în ultimii douăzeci de ani pe principiile economiei de piață, consider că este necesar un program pentru instituționalizarea educației și acțiunilor antreprenoriale în cadrul universităților.

Această necesitate este determinată de faptul că nivel european se consideră că dezvoltarea țărilor

This need comes from the fact that in Europe it is considered that the development of countries and communities depends on their ability to innovate, on their generative reactivity and on the initiatives they develop and materialize at the level of entrepreneurship. Romania has benefited through HRD from numerous applications targeting the "Increase of adaptability of workers and enterprises" and within this by the "Promotion of entrepreneurial culture". Meanwhile, for the period 2014-2020 was launched "Entrepreneurship 2020 Action Plan" (2), which considers that entrepreneurship education will increase the number of start-ups by covering six key areas in which actions are required to create an environment in which entrepreneurs can grow and prosper: access to finance; assistance during critical phases of the lifecycle of enterprise; maximizing the new business opportunities of the digital age; easy transfer of ownership of enterprises; a second chance to honest entrepreneurs after bankruptcy; administrative simplification. The Commission also intends to promote entrepreneurship among specific population segments: the entrepreneurial potential of women, senior citizens, migrants and the unemployed.

In the mentioned document, in the universities, the following actions are stipulated: *"Dissemination of entrepreneurial university guide frame; Facilitating exchanges between universities interested in the application of framework; Encouraging the gradual introduction of this framework in higher education institutions in the EU; Official support of fruitful mechanisms for designing businesses created by universities [businesses created from university research (spin-offs), etc.] and ecosystems between universities and businesses that support these launches." (deadline for implementation in universities was stipulated for the period 2012-2013)."; "Developing a pan-European education initiative in entrepreneurship spirit that will meet and will provide skills at European level in the field of impact analysis, knowledge, methodologies and development of mutual mentoring from professionals in the Member States. (Deadline for implementation was stipulated for the period 2013 to 2015)"; "Establishing, together with the OECD, a guiding framework to encourage the development of schools and training institutions focused on entrepreneurship. (Deadline for implementation was stipulated for the period 2013 to 2015)."* *"Strengthening the skills and aptitudes, namely enhancing the creation and acquisition of*

*și la comunităților depinde de capacitatea lor de a inova, de reactivitatea lor generativă și de inițiativele pe care le dezvoltă și le materializează la nivelul acțiunilor antreprenoriale. România a beneficiat prin intermediul POS-DRU de numeroase aplicații care au vizat „Creșterea adaptabilității lucrătorilor și întreprinderilor” și în cadrul acesteia „Promovarea culturii antreprenoriale”. În același timp, pentru intervalul 2014-2020 s-a lansat „Programul de acțiune: Antreprenoriat 2020” (2), în care se apreciază că „educația antreprenorială va duce la creșterea numărului de întreprinderi noi prin acoperirea a șase domenii-cheie în care sunt necesare acțiuni pentru crearea unui mediu în care întreprinzătorii să poată crește și prospera: accesul la finanțare; asistență pe timpul fazelor cruciale din ciclul de viață al întreprinderii; valorificarea noilor posibilități de afaceri ale erei digitale; transferul simplificat al proprietății asupra întreprinderilor; o a doua șansă pentru întreprinzătorii onești după un faliment; simplificarea administrativă. De asemenea, Comisia intenționează să promoveze spiritul antreprenorial în rândurile unor segmente specifice de populație: potențialul antreprenorial al femeilor, cetățenii în vârstă, migranții și șomerii.*

*În cadrul documentului amintit, la nivelul universităților, sunt prevăzute următoarele acțiuni: „Difuzarea cadrului orientativ al universității antreprenoriale; Facilitarea schimburilor între universitățile interesate de aplicarea cadrului; Încurajarea introducerii treptate a acestui cadru în instituțiile de învățământ superior din UE; Susținerea oficială a mecanismelor fructuoase de creare de întreprinderi concepute de universități [întreprinderi create în urma cercetării universitare (spin-offs) etc.] și a ecosistemelor dintre universități și întreprinderi care sprijină astfel de lansări.” (termenul de implementare la nivelul universităților era prevăzut pentru intervalul 2012-2013).”; „Dezvoltarea unei inițiative paneuropene de învățământ în spirit antreprenorial, care va reuni și va pune la dispoziție competențele existente la nivel european în domeniile analizei impactului, cunoștințelor, dezvoltării metodologiilor și al mentoratului reciproc între profesioniștii din statele membre. (termenul de implementare era prevăzut pentru intervalul 2013-2015)”; „Stabilirea, împreună cu OCDE, a unui cadru orientativ pentru încurajarea dezvoltării școlilor și instituțiilor de formare profesională axate pe spiritul antreprenorial (termenul de implementare era prevăzut pentru intervalul 2013-2015).”; „Consolidarea competențelor și aptitudinilor, și anume intensificarea creării și dobândirii de competențe informatice, competențe științifice și*

*informatics, scientific and artistic skills, as well as managerial and entrepreneurial skills to address new markets.”*

Based on the experience gained by the universities in Cluj, through projects aimed at developing the entrepreneurial action capacity of the graduates, I support the need to continue this action by the institutionalization of collaborative programs in the academic environment aimed at developing entrepreneurial skills among the three phases training (bachelor, master and doctorate), increasing the number of entrepreneurial instruments at university level by the valorization of their creative potential and, not least, the transformation of traditional forms into entrepreneurial formula, adapted to the new and multiple transformations taking place in the contemporary world.

**Considering that examples of good practice are circulating freely in global space**, based on the entrepreneurial spirit recovery plan in Europe - Entrepreneurship 2020, many Member States have tried to differentiate them so to transform them into specific actions. Without making a detailed analysis of those, I selected a specific program proposed in the French academic environment. This program aims at the local level generalization of the "Student Pole for Innovation, Transfer and Entrepreneurship" (Poles Etudiants pour l'Innovation, le Transfert et l'Entrepreneuriat – PEPITE). The main axis of the project are the following: 1. Strengthening the entrepreneurial culture and that of innovation in the academia to foster the emergence of enterprises with growth potential and employment of labor. 2. Use of entrepreneurial approaches and the institutional establishment of the "student-entrepreneur" status. 3. Strengthening the link between higher education and secondary education as a prerequisite for success and mobilizing all talents. 4. Encouraging entrepreneurship among women. 5. Strengthening access to the entrepreneurial means of little or unskilled youth through the creation of partnerships in this area.

The final purpose of this program to impose entrepreneurship and innovation in specific vocational skills developed in the university, substantiating future distinct resources in the sustainable competitiveness plan for the coming period. The competences sought to be transmitted to the student focus on three specific areas of transfer of higher education: entrepreneurship in a broader sense; innovation and the world of small

*artistice, precum și competențe manageriale și antreprenoriale pentru abordarea noilor piețe.*

Pornind de la experiența dobândită, la nivelul universităților clujene, prin intermediul proiectelor care au vizat dezvoltarea capacității de acțiune antreprenorială a absolvenților, susțin necesitatea continuării acestei acțiuni prin instituționalizarea unor programe colaborative la nivelul mediului universitar care să vizeze dezvoltarea capacităților antreprenoriale în rândul celor trei etape de pregătire (licență, masterat și doctorat), creșterea numărului instrumentelor antreprenoriale la nivelul universitarilor prin valorificarea potențialului creativ al acestora și, nu în ultimul rând, transformarea formelor tradiționale în formule antreprenoriale, adaptate noilor și multiplelor transformări care au loc în lumea contemporană.

**Având în vedere faptul că exemplele de bună practică circulă liber în spațiul global**, în baza planului de relansare a spiritului de întreprindere în Europa – Antreprenoriatul 2020, multe state membre au încercat să le particularizeze ca să le transforme în acțiuni specifice. Fără a face o analiză detaliată a acestora, am selecționat un program specific mediului universitar propus la nivelul Franței. Acest program vizează generalizarea la nivel teritorial a proiectului „Polul Studentesc pentru Inovare, Transfer și Antreprenoriatul” (Poles Etudiants pour l'Innovation, le Transfert et l'Entrepreneuriat – PEPITE). Axele principalele ale proiectului vizează următoarele aspecte: 1. Consolidarea culturii antreprenoriale și de inovare la nivelul mediului universitar pentru favorizarea apariției întreprinderilor cu potențial de creștere și de ocupare a forței de muncă. 2. Valorificarea demersurilor antreprenoriale și demararea instituțională a statutului „student-antreprenor”. 3. Consolidarea legăturii între învățământul superior și cel secundar, ca o condiție indispensabilă reușitei și mobilizării tuturor talentelor. 4. Încurajarea antreprenoriului în rândul femeilor. 5. Consolidarea accesului la nivelul mijloacelor antreprenoriale a tinerilor puțin sau necalificați în acest domeniu prin realizarea unor parteneriate.

Finalitatea acestui program vizează impunerea antreprenoriului și inovării în cadrul competențelor dezvoltate pentru formarea specifică universitară, fundamentând viitoarele resurse distincte în planul competitivității durabile pentru perioada care urmează. Competențele urmărite a fi transmise la nivelul studenților vizează trei domenii specifice de transfer ale învățământului superior: antreprenoriatul într-un sens mai larg; inovarea și lumea întreprinderilor mici și mijlocii, a

and medium enterprises, start-ups in particular, as places for the training stages; volunteering and employment jobs. Higher education should aim at increasing the capacity of graduates to fill new jobs, contributing to their generation as well. In this highly complex process, we deal with the following participants: students; academics and trainers; public and private employers; citizens, including taxpayers and parents, as key categories in this process; central and local authority representatives; different formulas of society: trade unions, NGOs, various forms of lobbying etc. In particular, the main actors in this process are: academics and trainers, students, employers in the context of territorial state of society, technological and economic structures. In this context, training at universities in the development of entrepreneurship covers the following forms: 1. information (website, social networking, conferences, etc); 2. awareness integrated within the pedagogical layouts (curriculum); 3. specialization actions integrated in the pedagogical layouts; 4. certified actions; 5. actions in specific in areas that require entrepreneurial approaches (social entrepreneurship, insertion within the liberal professions etc.); 6. actions taking new pedagogical forms in higher education; 7. strengthening links with the SMEs environment.

In this presentation, I would add other examples developed over time: Promoting entrepreneurship at the regional level, bringing together universities and local communities in a common strategy (House of Entrepreneurship University of Grenoble); Establishing a national entrepreneurship program, offering all higher education institutions teaching tools and materials in order to disseminate entrepreneurship education (Academy of Entrepreneurship "Leon Kozminski" – Poland); Improving interdisciplinary cooperation between students of different technical areas to develop initiative and turning it into a viable business idea (innovation lab Johannes Kepler University in Linz – Austria); Establishing the Entrepreneurial University in the Technical University of Munich - Germany, where students are encouraged to think and act in an entrepreneurial manner; The spirit of entrepreneurship taught through a practical project involving students from different faculties (Turku University of Applied Sciences - Finland) and Center for Entrepreneurship in the field of creative industries at the Department of Applied Music at the University of Strathedyde; Students' Social Entrepreneurship Center of the Institute in

start-up-urilor în particular, ca locuri de desfășurare a stagiilor de pregătire; misiunile de voluntariat și de ocupare a locurilor de muncă. Învățământul superior trebuie să urmărească creșterea capacității absolvenților de a ocupa noile locuri de muncă, contribuind și la generarea acestora. În cadrul acestui proces deosebit de complex, avem de a face cu următorii participanți: studenții; universitarii și formatorii; angajatorii publici și privați; cetățenii, inclusiv contribuabilii și părinții, ca și categorii esențiale în acest proces; reprezentanții autorității publice centrale și locale; reprezentanții formulelor de reprezentare a societății: sindicatele, organizațiile nonguvernamentale, diferitele forme de lobby etc. În particular, actorii principali ai acestui proces sunt: universitarii și formatorii, studenții, angajatorii în contextul teritorial al stării societății, structurilor tehnologice și economice. În acest context, formarea la nivelul universităților în domeniul dezvoltării acțiunilor antreprenoriale vizează următoarele forme: 1. acțiuni de informare (site internet, rețele sociale, conferințe etc); 2. acțiuni de sensibilizare integrate în machetele pedagogice (planele de învățământ); 3. acțiuni de specializare integrate în machetele pedagogice; 4. acțiuni certificate; 5. acțiuni în zonele specifice pentru care sunt necesare demersuri antreprenoriale (antreprenoriatul social, inserția în profesii liberale etc); 6. acțiuni care iau forme noi pedagogice la nivelul învățământului superior; 7. consolidarea legăturilor cu mediul întreprinderilor mici și mijlocii.

La această prezentare, aș mai adăuga și alte exemple desfășurate de-a lungul timpului: Promovarea spiritului antreprenorial la nivel regional, reunind diferite universități și comunitățile locale într-o strategie comună (Casa de Antreprenorat a Universităților din Grenoble); Stabilirea unui program de antreprenorat la nivel național, oferind tuturor instituțiilor de învățământ superior instrumente și materiale pedagogice cu scopul de a disemina educația antreprenorială (Academia de Antreprenorat „Leon Kozminski” - Polonia; Îmbunătățirea cooperării interdisciplinare între studenții diferitelor domenii în vederea dezvoltării inițiativei tehnice și transformarea ei într-o idee de afacere viabilă (laboratorul de inovare a Universității Johannes Kepler din Linz – Austria; Realizarea Universității Antreprenoriale în cadrul Universității Tehnice din Munchen – Germania, unde studenții sunt încurajați să gândească și să acționeze într-un mod antreprenorial; Spiritul antreprenorial predat prin intermediul unui proiect practic la care participă studenți de la diferite facultăți (Universitatea de Științe Aplicate din Turku (Finlanda); Centrul pentru Antreprenorat în Domeniul Industriilor Creative din cadrul Departamentului de Muzică Aplicată al Universității din Strathedyde; Centrul de Antreprenorat

Dublin (Ireland); School of Entrepreneurship in Norwegian University of Science and Technology (Norway); Development of an integrated program for the promotion and starting a business in academia - Initiation Centre for Entrepreneurship (CIADE) at the Autonomous University of Madrid; Building integrated innovation skills, entrepreneurship and technology that enable students to create and develop new technology-based business and bridge the gap of time between discovery and marketing of technology products and innovative services - Master of Innovation and Entrepreneurship at the University of Porto (Portugal).

To better weigh the role of innovative actions and entrepreneurial action in the technological developments that support the recovery of productive activities, in the assessment of their maturity, I would remind the steps of the NASA institutionalized methodology in this direction "Technology readiness level": basic principles observed and described in the research activities; definition of the technological concept and / or of the application formulated; analytical or experimental assessment of the main functions and / or characteristics of the concept; validation of components and / or models in the laboratory; validation of components and / or models in the representative environment; demonstration of the prototype or model of the system / subsystems in a representative environment; system prototype demonstration in the operational environment; testing and qualification of the real system; real system qualification through successful operational missions.

Why have I used these examples? Firstly because I believe that good examples can be taken and developed in a global world based on the free circulation of patterns, more so as Romania is in the process of modernization and economic development and it needs the intensification of entrepreneurial constructions and universities must play an active role in this process. I propose a mobilization of forces that our academic city has to offer in the construction it needs to achieve entrepreneurial communities, especially as Romania, especially now needs winners, in a good way. I hope that at the institutional level there is power to use the fighter's spirit and courage, to have the best weapons, the science to assess opportunities, the diplomacy of negotiations and the nobility not to humiliate and not to be humiliated and, specifically, many other already existing or others that time will generate.

Social al Studenților din cadrul Institutului din Dublin (Irlanda); Școala de Antreprenorat din cadrul Universității Norvegiene de Știință și Tehnologie (Norvegia); Dezvoltarea unui program integrat pentru promovarea și începerea unei afaceri în cadrul mediului universitar-Centrul de Inițiere Antreprenorială (CIADE) al Universității Autonome din Madrid; Construirea integrată a competențelor de inovare, antreprenorat și tehnologie, care să permită studenților să creeze și să dezvolte afaceri bazate pe noile tehnologii și eliminarea decalajului de timp dintre descoperirea tehnologiei și comercializarea de produse și servicii inovatoare – Masteratul de Inovare și Antreprenorat din cadrul Universității din Porto (Potugalia).

Pentru a cântări mai bine rolul acțiunilor inovative și de acțiune antreprenorială în dezvoltările tehnologice ca suport de relansare a activităților productive, în sensul evaluării maturității atinse de acestea, aș aminti etapele metodologiei instituționalizată de NASA în această direcție „Technology readiness level”: principiile de bază observate și descrise în cadrul activităților de cercetare; definirea conceptului tehnologic și/sau aplicației formulate; aprecierea analitică sau experimentală a principalelor funcții și/sau a caracteristicilor conceptului; validarea componentelor și/sau a machetelor în laborator; validarea componentelor și/sau machetelor în mediul reprezentativ; demonstrarea prototipului sau a unui model al sistemului/subsistemelor într-un mediu reprezentativ; demonstrarea prototipului sistemului în mediul operațional; testarea și calificarea sistemului real; calificarea sistemului real prin intermediul misiunilor operaționale reușite.

De ce am folosit aceste exemple? În primul rând pentru că am convingerea că exemplele bune pot fi preluate și dezvoltate într-o lume globală bazată pe libera circulație a modelelor, cu atât mai mult cu cât România în procesul de modernizare și dezvoltare economică are nevoie de intensificarea construcțiilor antreprenoriale, iar universitățile trebuie să joace un rol activ în cadrul acestui proces. Îmi propun o mobilizare a forțelor de care Clujul nostru universitar dispune în construcția de care are nevoie pentru realizarea comunităților antreprenoriale, cu atât mai mult cu cât România, mai ales acum, are nevoie de învingători, în sensul bun al cuvântului. Sper că la nivel instituțional există puterea de a folosi spiritului și curajul luptătorului, de a avea armele cele mai bune, știința de a evalua oportunitățile, diplomația negocierilor și noblețea de a nu umili și de a nu fi umilit și, în mod precis, multe altele existente sau pe care timpul le va genera.

With these motivations, weighing on the past times, acting with intelligence at the value of the present, assessing the future and not expecting that others, from here or there, should solve our problems, I believe we can build the genuine universities that Romania needs.

Cu aceste motivații, cântărind timpul trecut, acționând cu inteligență valoarea timpului prezent, evaluând timpul viitor și poate neașteptând ca alții, de aici sau de prin alte locuri, să ne rezolve problemele, consider că putem să construim universitățile adevărate de care atât noi cât și România avem nevoie.

(1) *The assessments of Jacques Attali, presenting the eternal time (through God), the material time (through money), and the spiritual time (through art). (The Jews, the World and Money, Univers Publishing House, 2002).*

(2) „Entrepreneurship 2020 Action Plan”

(1) *Se preiau aprecierile lui Jacques Attali, în care se prezintă timpul etern (prin Dumnezeu), timpul material (prin bani) și timpul spiritual (prin artă). (Evreii, lumea și banii, Editura Univers, 2002).*

(2) „Programul de acțiune: Antreprenoriat 2020”

**Professor Vasile Filip SOPORAN, Ph.D., Eng.**